

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci Svarez Granatensis, E Societate Iesv
Doctoris Theologi; Et In Conimbricensi Academia
Sacrarvm Litterarvm Olim Primarii Professoris Emeriti De
Divina Gratia Pars ...**

Continens Libros III. IV. Et V. De Avxiliis Gratiae In Generali, De Avxilio
Svfficiente, Et De Avxilio efficaci Gratiae Dei

Suárez, Francisco

Mogvntiae, 1652

XXVI. Duabus obiectionibus contra superiorem doctrinam satisfit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94118](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94118)

posse consistere in vi, quam ex se, vel ex decreto prauo, vel absolute voluntatis Dei habeat, prædeterminandi physicè voluntatem humanam ad consensum, alteram positivam, quia efficacia eius dicto modo explicatur. Et hæc posterior pars præter rationes adductas concluditur à sufficienti demonstratione ex priori, quia non potest alius modus infallibilitatis, & efficaciæ cogitari.

C A P I T U L U M XXVI.

Duabus obiectiōibus contra superiorem doctrinam satisfi.

Contra superiorem resolutionem multa obiectiuntur, quæ ad quatuor capita reduco. Nam in primis videntes contrariæ sententiæ defensores, si vocatio congrua prout à nobis explicata est possibilis sit enervari, maxime positionem physicæ prædeterminationis, persuadere conantur illud genus efficaciæ non esse possibile, & quia illa supponit dictam præscientiam, in hoc maxime insitunt, ut negent Deum esse præscium futurorum contingentium sub conditione in seipsis nisi præcedat aliquod decretum prædeterminationem physicam in conditione inuolvens, in qua cognosci possint. Et rationes quibus hoc probare cōantur, sunt præcipue obiectiōes eorum contra doctrinam positam, illis tamen satisfactum à nobis est in Prolegom. 2. ubi duo ostendimus. Vnum est conditionatorum contingentium præscientiam non posse Deo negari secundum Scripturas, doctrinam Patrum, rectamque rationem, aliud est decreta conditionata ad talē præscientiam admittenda non esse, quia in multis diuinæ bonitati repugnant, ut in actibus peccatorum, in aliis non decent Deum, ut pote superuacanea, & otiosa, in omnibus verò eadem repugnancia cum libertate creata, quæ in physica prædeterminatione inuenitur, sic ideo de hoc primo genere obiectiōnū nihil nobis dicendum superest. Aliud caput obiectiōrum sumitur ex necessitate auxilij seu cōsensu præiij causæ primæ in secundam ante concursum imbitum in eius actione. De quibus satis dictum est in lib. 3. sub finem. Tertium caput sumitur ex auctoritate scripturæ, Conciliorum, Patrum, aliorumq; Theologorum de quibus per varia capita sigillatim dicere decreui, ac distindē, quia res est magni momenti, multumq; interest nouam ab antiqua doctrina discernere, quod non potest vel breui, vel confuso sermone fieri. Quart. cap. obiectiōnum ortum est ex nonnullis incommodis, vel etiam erroribus, quæ ex nostra sententia, vel malè intellecta, aut sinistrè explicata inferuntur, & nobis tribuuntur quibus in hoc capite & sequenti breuiter satis faciemus quia occasionem amplius sententiam nostram declarandi habebunt.

Primus Obiectio. Primò igitur obiectiunt, quia ex nostra sententia sequitur, efficax auxilium non physicè, sed moraliter tantum efficere consensum voluntatis nostræ: Consequens est absurdum, ergo. Secunda patet, quia vocatio quantumvis congrua, solum est gratia excitans, quæ, ut nos supra docuimus, non efficit physicè consensum, ergo si auxilium efficax in sola vocacione congrua consistit, non efficit physicè consensum. Hoc autem esse absurdum patet, quia in verbis non tantum desunt vires morales ad efficiendos actus supernaturales, sed etiam physice, quia superant actiuitatem physicam libero arbitrio naturaliter inditam; ergo oportet vt auxilium efficax de quo Augustinus dixit, dare vires efficacissi-

mas voluntati, det vtrasque vires non tantum in genere moralis principij, sed etiam physici.

Respondemus nunc nobis non esse controuersiam, de principio physicè adiuuante ad præstandū consensum, omnes enim fatemur principium ali-
3: Responde-
tur. quod esse necessarium. Nos autem diximus illud (quidquid sit) tale esse, vt deatur voluntati prius natura quam consentiat, relicta in ea potestate ad non consentiendum, seu non operandum per tale principium, etiam in sensu composito, id est, ad componendum simul cum illo principio, & tota gratia preueniente negationem consensus. Ex quo etiam concedimus, & ita esse dicendum sentimus, & fieri posse, & sepe etiam fieri, vt voluntas habens sufficiens principium gratiæ tum morale quam physicum ad consentiendum, non consentiat. Qua veritate supposita ad argumentum responderetur, distinguendo primum consequens ex parte efficaciæ auxilij. Autem sub efficaci auxilio comprehenditur totum auxilium gratiæ necessarium in actu primo ad eliciendum liberum pietatis actum, & cum omnibus requisitis, vt infallibiliter coniungatur actui illum eliciendo, vel præcisè intelligitur nomine auxilij efficaci aliqua motio actualis, & præuia quæ proximè inducit voluntatem ad consensum. Priori modo nego sequelam, quia auxilium includit totum auxilium sufficiens, & hoc non tantum morale principium agendi, sed etiam physicum comprehendit, vt dixi. Posteriori autem modo loquendo de auxilio efficaci, concedo sequelam, nam ubique Augustinus non aliter explicat illam motionem, nisi per internam inuasionem, & affectionem, vt ex locis proximè citatis in secunda assertione constat, & plura alia postea inferemus. Neque ratio facta in contrarium procedit de auxilio efficaci in hoc posteriori sensu sumpto, sed in priori, neque vlla alia cogitari potest, cur sit necessarius alius modus, agendi, nisi fortasse propter prædeterminationem physicam, quam non admittimus.

**4: Antea actuali-
lem effe-
ctionem
consensus,
duo tantū
auxilia præ-
stata esse necessaria.**
Vt autem hoc amplius declaratur, aduerto, ante-
actua-
lem effe-
ctionem
consensus,
duo tantū
auxilia præ-
stata esse necessaria. Vnum est illud quod dat potestatem physicè eliciendi consensum; aliud est, quod Deus allicit, & trahit eandem voluntatem ad libere eliciendum eundem actum. Illud prius datur v. g. homini iusto per virtutes voluntati infusus, dant enim potestatem physicè efficientem ad eliciendum suos actus, si velit; hoc vero posterius dat Deus per auxilia excitantia, quæ simul dant moralem potestatem, sine qua simul cum physica non potest fieri actus, & vtrumque horum est necessarium ad auxilium sufficiens, & à fortiori ad efficax, vt sepe dixi. Potestq; circa hæc aduerti secundum modum connaturalis operandi potestatem physicam supponi ad moralem excitationem, quia nemo excitatur, nisi ad id, quod potest velle. Vnde quia homo ex solis viribus liberi arbitrij non habet potestatem physicam, saltem integram ad efficiendos actus supernaturales, ideo vt homo excitetur quasi connaturali modo supponi debent habitus infusi, per quos integra potestas physica ad eliciendos hos actus datur, vel completur. Quis verò si habitus nec sunt naturales, nec debiti nostris potentiis propter quod secundum ordinem diuinæ prouidentie ad adulti illos recipiant, debent ad illos per proprios actus disponi, quod sine præiij excitatione facere non possunt, ideo necessarium est vt mutetur quasi connaturalis ordo, ita vt homo prius excitetur, quam physicam, & internam voluntatem operandi habeat, sed tantum quandam eius inchoationem, vel capacitatem. Hoc patet in infidelibus qui aliciuntur ad fidem, antequam habeant internam virtutem infusam, & in peccatoribus qui ad penitentiam excitantur. Et ideo tunc exci-

ratio frustra fiat, vel ad rem impossibilem, necesse est ut cum ipsa excitatione detur aliquo modo potestas physica ad actum elicendum, ad quem voluntas excitatur. Siue hac potestas physica detur per ipsosmet actus gratia excitantis iuxta opinionem dicentium illos esse principia physica consensus quando prestatur. Siue detur per aliquam aliam qualitatem supernaturalem simul cum excitatione datam modo quodam transeunte, ita ut, non amplius permaneat in voluntate, quam ipsa excitatio daret, nec plus etiam determinet voluntatem ad consensum, quam excitatio ipsa, sed solum veluti præsto ad sit potentia ad coagendum illi, sicut ad sit habitus, ut alia opinio non improbabilis tradit. Siue talis potestas detur immediate ab ipso Spiritu sancto, qui simul ac excitat hominem præsto illi adest, & quasi sese offert ad iuvandum voluntatem eius, & cooperandum illi, ut per amicum possit, quod per se non potest, ut nobis in tertio libro probabilius visum est. Quicumque igitur ex his modis verus sit, sufficit, ut consensus non detur sine principio physico supernaturali per se & propriè efficienter actum consensus cum voluntate, quando ipsa vult, concurrente simul Deo ut causa vniuersali per auxilium simultaneum, qui etiam est per se, ac phyticus etiam si non sit prædeterminans, ergo ob necessitatem phytici principij, neque est necessaria prædeterminatio, neque illud principium negant, qui phyticam prædeterminationem non agnoscunt.

Secundo obijciunt instando contra dictam solutionem: duo enim efficit gratia in nobis, primum est, quia antecedenter nos facit velle, & facere iuxta illud. *Deus est qui operatur in nobis velle.* Et illud facit ut in præceptis meis ambuletis, & similia. Secundum est, quod nobiscum operatur ipsum velle iuxta id Io. 15. *Sine me nihil potestis facere.* Et illud Cor. 15. *Non ego sed gratia Dei mecum.* Vtrumque ergo horum facit Deus per veram, ac phyticam efficientiam, quia sola moralis metaphorica est, & impropria, ideo Theologi qui melius sentiunt, tribuunt humanitati Christi domini in miraculosis operibus, & sacramentis in effectione gratia, phyticam efficientiam, & non tantum moralem, ut proprietatem verbi facendi veramque causalitatem sacramentorum tueantur, ergo similiter in presenti vtrumque eorum tribuendum est Deo, & gratia Dei, per veram, & phyticam efficientiam. At vero in responsione data ad præcedentem obiectionem rectè quidem saluatur propria efficientia physica in secundo effectu quem posuimus, scilicet, quod Deus nobiscum operatur ipsum velle, hoc enim facit per gratiam concomitantem, non tamen saluatur primum, scilicet, quod Deus faciat nos velle propriè, ac phyticè faciendo, ut velimus, quia si hoc facit per solam gratiam excitantem, non phyticè sed moraliter tantum id facit, ergo ut id etiam verè, ac propriè faciat, necessarium est, auxilium phyticè prædeterminans, ergo sine tali auxilio non saluatur proprium auxilium efficax, cuius proprius effectus est, ut Deus per illud nos velle faciat, propriè, & phyticè hoc in nobis efficiendo. Et confirmatur, quia ex nostra sententia sequitur, aliquid supernaturale à nobis, & in nobis fieri, quod non fit ex gratia phyticè operante, quod admitti non potest. Sequela probatur. Quia cum Deus facit nos facere, dat nobis hoc quod est facere, quod aliquid supernaturale est, ergo si ut faciat nos facere non operatur phyticè sed tantum moraliter, etiam non dat nobis agere supernaturale phyticè sed moraliter.

Ad obiectionem in primis dico, Deum cum facit, ut faciamus, vel ut velimus, antecedenter, seu prius natura, quam nos faciamus, aliquid in nobis efficere omnino propriè phyticè ac per se, quod satis esse posset ad eam proprietatem, & rigorem lo-

cutionis, quem arguens desiderat. Assertionem autem facile probamus, quia Deus facit ut velimus præparando voluntates nostras per suas internas illuminationes, & affectiones, has vero Deus facit in nobis immediate per seipsum efficiendo illas in intellectu, & voluntate tanquam principalis, & vera causa physica; ergo ut faciat nos facere aliquid phyticè in nobis operatur. Quod non potest ita facere homo vel Angelus quando sua virtute hominem moraliter mouet, suadendo, aut consulendo, vel tentando.

Deinde hinc fit, ut illud auxilium quod Deus interius imprimit ad præparandam voluntatem, aliquo etiam modo phytico hominem moueat, excitet, & inclinet. Nam si illa Dei operatio sit in intellectu, ipsum formaliter afficit, & illuminat ac facit attendere, causalitas autem formalis vera & physica est. Et præterea illud auxilium voluntatem inclinat, & attrahit aliquo modo etiam ante consensum, excitando in illa simplices affectiones timoris, vel amoris non liberar, sed necessarias, ad quas probabile est concurrere effectiue mentis illustrationes, seu supernaturales cogitationes propriè ac phyticè, & licet solum concurrant finaliter mouendo, etiam causalitas finalis est suo modo physica, & propria, & omnis causalitas solet verbo facienti generaliter significari. Illa vero affectio, seu motio indeliberata, quæ tunc excitatur in voluntate, & a Deo phyticè fit, etiam inclinat formaliter voluntatem, & in eo genere phyticè, ac per se, & ita allicit voluntatem ad consentiendum, & quantum melius se facit illam consentire cum omni proprietate quæ in tali modo causandi esse aut intelligi potest. Quia vero non imponit necessitatem voluntati potest nihilominus non sequi effectus non consentiendi, & tunc clarum est non posse dari causalitatem phyticam effectiuam consensus, cum ille non fiat. Quando vero consensus sequitur cooperante libero arbitrio, etiam tunc phyticè operatur gratia, siue per ipsosmet motus gratia excitantis, siue per aliquod principium phyticè effectiuum consensus, quod cum illa datur, ut declaravi.

Nihilominus ergo deest, quominus cum proprietate dicatur Deus facere ut faciamus, non minus, quam dici possit cum physica prædeterminatione. Quia conferendo motum gratia excitantis, & motionem illam præuiam inter se, vtrique fit à Deo propriè, & phyticè, & vtraque afficit voluntatem, & suo modo formaliter illam inclinat, & per neutram illarum facit Deus, ut faciamus adæquate, & complete, ut sic dicam, seu formaliter donec nos ipsi liberam actionem eliciamus, & tunc iam intercedit nouus influxus phyticus Dei, & gratia ipsius in consensum, siue ille fiat cum prædeterminatione, siue absque illa; ergo non minorem efficientiam phyticam habet gratia Dei in vno modo quam in alio. Solique inuenitur differentia, quod efficientia gratia per motionem phyticè prædeterminantem talis est in actu primo, ut non relinquat liberam cooperationem voluntati, sed necessitate quadam illam extorqueat quæ non solū est phytica, id est, vera, ac per se, & per realem influentiam, sed etiam est physica, id est, naturalis, ac necessaria, ac repugnans libertati. At vero efficientia gratia per vocationem congruam, & datam simul, vel supponentem principium phyticum consensus, quo voluntas possit vti, & non vti arbitrio suo, & est physica quando fit, & antequam fiat consensus, cum phyticè in ipsum agere non possit, est causa moralis, qualis oportet, ut consensus liberè sequatur. Vnde ad obiectionem in forma respondetur primo, negando minorem, quia vtrumque illorum, quæ in argumento distinguuntur, scilicet verè & phyticè à Deo quantum fieri oportet, imo & quantum fieri potest, salua libertate.

Ad

6.
Respondetur.

CAPVT XXVII.

*Satisfit alicui obiectioni, & à variis incommo-
dis doctrina data vindicatur.*

Altera obiectioni sapientius repetita contra nos, est, quod ex nostra sententia sequitur, vel potius quod asseramus, prius natura nos efficere determinationem nostram quam Deus physice nos adiuuet: consequens est absurdum quod variis propositionibus nobis attributis ostendunt. Et in primis F. Dauid tres potissime inter alias ponit. Prima est. Quod liberum arbitrium suis viribus inchoet opus pietatis, ut opus inceptum gratia promoueat, & consummet. Secunda. Partem aliquam operis per se à libro arbitrio solo, partem à Deo, & illam, quæ est à libro arbitrio esse priorem Tertia. Habere hominem aliquam per solum liberum arbitrium, quo se discernit, &c.

Secundo Petrus Cabrera eandem doctrinam nobis attribuens, primò sententiam nostram his verbis refert. *Afferunt voluntatem prius se determinare ad operandum in actibus liberis ex vi sue libertatis, & sufficientis auxilij, quam Deus concurrat per auxilium efficax.* Ex quo principio has propositiones inferit. Prima est. Itaque Deus voluntatem iam determinatam adiuuat, ut talem actum perficiat. Secunda. Secundum ipsam sententiam voluntas constituta in actu primo per auxilium sufficientem, reducitur ad actum secundum se sola, & per se ipsam. Statim verò addit, sed ad eam reductionem concomitantem concurrat auxilium efficax. Tertia. Itaque in hac opinione hac propositio est vera. Quia voluntas se determinat ad hunc actum, ideo Deus efficaciter illi auxiliatur ad eundem actum, & contraria est falsa. Et tamen statim subdit, quod licet negemus concursum Dei esse aliquid prius datum voluntati iam constitutæ in actu primo quo applicetur, & reddatur potens ad operandum, nihilominus docemus illam concursum esse immediatum influxum in actionem simul cum libero arbitrio, & quod concursus Dei per auxilium efficax, neque tempore neque natura antecedit concursum voluntatis ad eandem actionem sed influxus liberi arbitrii, & auxilij efficacis à se mutuo pendunt, & simul omnino sunt, & in eandem numero actionem. Inferit autem hic Auctor illas propositiones, non tanquam inconuenientia, quæ ex nostra opinione sequantur, sed tanquam sententiæ quæ à nobis asseruntur. Ego autem ne iudicem voluisse nobis falsum imponere, illa refero tanquam illationes contra nos factas, & obiectas. Et in fine illius §. num. 109. me solum refert tanquam illius doctrinæ assertorem in disputatione 22. Metaph. sect. secunda, & lib. de Auxilio cap. quinto, & lib. secundo cap. 7. & 8.

Tertiò eandem nobis in summa obiicit Aluar. nam disput. 22. num. 11. in fine ait nos appellare determinationem Dei condeterminationem, & addit. Sed verius dixissent post determinationem cum reuera in eorum sententia determinationem creatæ voluntatis ordine nature subsequatur. Quod in disput. 99. se probaturum promittit, in illo autem loco non probat, sed supponit, nos asserere has tres propositiones causales esse veras, Quia homo operatur, Deus operatur, quia homo vult consentire ideo adiuuatur, quia homo vult conuerti, ideo gratia excitans transit in adiuuantem, seu cooperantem. Et his suppositis in eas inuehitur tanquam in assertiones Semipelagianorum quas Prosper & Hilarius ad Augustinum derulerunt, de quibus ipse contra Semipelagianos maxime disputauit.

Quarto

Ad maiorem verò explicationem dicti secundo potest, quod actus consentiendi, & est quid physicum, & esse quid morale, vel liberè sit, & utroque modo facit illum Deus, & facit ut à voluntate fiat, tam physicè, quam moraliter cum omni proprietate & sine metaphora. Diuerso tamen modo, nã ut est quid physicum, sit physicè, ac per se, & immediatè à Deo cum actu influit in illum, ut autem est quid morale per se, ac propriè sit à Deo morali modo per inductionem, & tractionem moralem voluntatis. Vnde ad veritatem, & proprietatem illarum locutionum non est necesse fingere, quod prius natura, quam nostra voluntas suum concursum præbeat, Deus physicè flectat illam, & determinet, hoc enim non sit physicè, nisi cum iam voluntas seipsam flectit, & consentit, prius vero natura solum antecedit moralis inductio suadendo, & inclinando voluntatem. Nam licet hæc inductio fiat per reales motus factos à Deo physicè, tamen respectu futuri consensuum solum habent causalitatem moralem, & per illos dicitur Deus trahere voluntatem ad consensum cum omni proprietate ad quam sufficit causalitas moralis, quia vnusquisque effectus suæ propriæ causæ tribuendus est, quia causalitas moralis in suo genere vera, & propria est, & effectibus moralibus accommodata. Et ita exposuit illas locutiones Augustini locis, tribuens semper vocationi, vel inspirationi diuinæ, quod per illam facit Deus non velle & in locis proximè citatis videre licet. Estque testimonium optimum in lib. de Corrept. & Grat. cap. 2. ubi prius ait, gratiam Christi esse per quam fit omne bonum. Non solum ut monstrante ipsa quid faciendum sit sciant, verum etiam, ut præstante ipsa faciant cum dilectione quod sciunt. Declarans vero quæ sit hæc gratia per quam hoc Deus facit, adiungit. Hanc quippe inspirationem bonæ voluntatis, atque operis posebat. Apostolus eis quibus dicebat. Oramus autem Deum ne quid faciatis mali. Et eodem modo exponit illam causalitatem Prosper. 2. de vocat. gent. & plura ex Patribus inferius asseremus.

Quapropter non est simile quod assertur de efficacia sacramentorum: nam effectus gratiæ, ut sit à sacramentis est physicus non moralis, & ideo si non habent causalitatem physicam, non possunt habere veram causalitatem, sed metaphoricam, quod fecit in presenti. Sermones enim debent rebus accommodari iuxta materiæ capacitatem. Et hinc etiam est quod in presenti materia Patres semper exponant antecedentem tractionem, seu inductionem gratiæ per moralem modum, ut allegaui, & plura in capitulis sequentibus allegabo. De sacramentis autem, vel humanitate Christi Domini non ita loquuntur, sed simpliciter illis tribuunt potestatem, causalitatem, & effectiorem. Et nihilominus etiam in eis non est certa illa causalitas physica sed adeo probabiliter defenditur, quia sine inconuenienti potest saluari, & aliqui moralis in illa materia nec necessaria est, nec potest esse nisi valde metaphorica. At vero in presenti materia moralis causalitas est propriissima, & per se necessaria ad moralem consensum, ut etiam Auctores oppositæ sententiæ fatentur, & aliqui physica efficientia sufficienter illi coniungitur eo modo quo à nobis explicata est, & maior non solum non necessaria non ostenditur, sed etiam habere videtur repugnantia incommoda libertati, & sufficientiæ gratiæ, est ergo longè diuersa ratio. Ad confirmationem autem negatur sequela, quia quando Deus facit nos facere, ita ut cum effectu faciamus, etiam facit physicè nostrum facere, & ita nihil habemus, quod non sit ab ipso physicè & propriè, facit autem nostrum facere non solus, sed faciendo nobiscum. Non enim quidquid Deus nobis donat, solus ipse facit, sed quædam donat faciendo nobiscum iuxta Concilium Arausicanum, & Augustinum.